

МОТИВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА СТУДЕНТАМИ VI КУРСУ ЛІКУВАЛЬНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

ДВНЗ “Івано-Франківський національний медичний університет”

У статті висвітлена проблема формування позитивних мотиваційних настроїв до вивчення акушерства студентами випускного курсу медичного вузу та проаналізовано фактори впливу на мотиваційні аспекти навчання. Розкрито підхід до формування особистісного сенсу навчально-пізнавальної діяльності майбутніх лікарів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: мотивація до навчання, студенти, акушерство.

Педагогічна практика вузів щоденно ставить викладачів перед необхідністю вирішення цілого ряду методичних питань, пов'язаних з підготовкою і проведенням лекцій, практичних занять, складання їх методичних розробок. Це вимагає від викладача певної системи професійних психолого-педагогічних, методичних знань, навичок і вмій, що відповідають сучасним вимогам педагогічної діяльності. Серед переліку методичних вмій перше місце посідає вміння визначати актуальність навчальної теми, її професійну значущість, створити позитивну мотивацію щодо її вивчення. Високий рівень мотивації та пізнавального інтересу студентів до теми є важливою умовою ефективності сприймання, запам'ятовування, осмислення навчального матеріалу та подальше його використання у професійних ситуаціях [5]. Вищесказане спонукає викладача до переосмислення своєї викладацької діяльності, поглиблення знань, щодо мистецтва викладання. Багато наукових публікацій присвячені аналізу мотивації навчальної діяльності, чи то іноземними студентами, чи на перших курсах вищих навчальних закладів [2;4]. У доступній нам літературі немає даних щодо проблем зниження мотиваційних чинників у студентів випускного курсу медичного вузу при вивченні непрофільної дисципліни.

Мета роботи: аналіз факторів, що безпосередньо впливають на мотиваційні аспекти навчання студентів випускних курсів медичних вузів та наведення можливих шляхів підвищення мотивації до здобуття фундаментальних професійних знань та вмій.

Матеріали і методи. У дослідженні використано досвід роботи та спілкування зі студентами випускних курсів медичного університету, що вивчають акушерство після отримання розподі-

лу за іншими спеціальностями. Проаналізовано результати спостереження викладачів за поведінкою та взаємовідносинами студентів у групі, а також враховувалися індивідуальні бесіди зі студентами та анонімне анкетування.

Результати дослідження та їх обговорення. Спонукальні фактори до оволодіння професійними знаннями і навиками студентами різноманітні. Основною категорією мотиваційної сфери особистості більшість учених вважає мотив – це внутрішнє спонукання особистості до діяльності, що пов'язана із задоволенням певної потреби. Мотивами можуть бути ідеали, інтереси особистості, її переконання, соціальні настанови, ціннісні орієнтації [1]. Зокрема можна виділити пізнавальні, творчі та соціальні мотиви (особистого престижу, отримання статусу, самореалізації, самоствердження, матеріально-прагматичні). В основі мотивації до навчання закладені суперечності, що виникають у житті студента і спонукають його до активної діяльності, спрямованої на їх розв'язання [7]. Слід зазначити, що творча мотивація притаманна лише тим студентам, які отримують задоволення від навчання, прагнуть і докладають великих зусиль для досягнення більш високого рівня, незважаючи на можливі труднощі і перешкоди в процесі самореалізації. Зрозуміло, що вагому роль у формуванні мотиваційних чинників у процесі вивчення конкретної дисципліни відіграє викладач. Проте навіть висококваліфікований викладач не зможе досягнути бажаного результату, якщо його зусилля не будуть узгоджені з мотиваційною основою навчального процесу. Тому одним з актуальних наукових завдань сучасної освіти є дослідження мотиваційної сфери особистості як фактора ефективності засвоєння учбового матеріалу [3;6].

Мотиваційні чинники до навчання у студентів-першокурсників та випускних курсів мають

суттєві відмінності, що зумовлено зміною мотиваційних пріоритетів, віковими особливостями, соціальним та сімейним статусом, а також формуванням усталеного відношення до навчання. При вивченні акушерства та гінекології (модуль 4) на шостому курсі викладачі нашої кафедри зіткнулися з проблемою зниження мотивації до навчання. В анкетах студенти обґрунтовували дану ситуацію тим, що вони не будуть працювати за вузькою лікарською спеціалізацією, відмічали низьку майбутню заробітну плату лікаря та невраховування ранжування студентів та їхнього рейтингу при отриманні спеціалізації. Російськомовні іноземні студенти часто посилалися на свої релігійні переконання та індивідуальні особливості світосприйняття. Слабка мотивація студентів до навчання призводить до неякісної самостійної роботи з підготовки до занять та недостатнього рівня засвоєння практичних навиків та вмінь. Не можна сказати, що ставлення до навчального процесу у всіх групах було однаковим. Так, ми звернули увагу, що у групах з високою успішністю студенти мали високий рівень мотивації, яка була багаторівневою. Основні мотиви, які ними керували, – задоволення від процесу навчання та його результатів, що необхідні в майбутній професійній діяльності, можливо й не пов'язані з вузькою спеціалізацією. Такі студенти проявляли поглиблений інтерес до дисципліни, прагнули до самовдосконалення та визнання з боку викладача та товаришів по групі.

Практика викладання доводить, що одним з ефективних засобів навчальної мотивації студентів є регулярність вияву спонукань (зовнішня мотивація), що призводить до стабільності мотивів у навчанні. Наприклад, опитування студентів на кожному занятті спонукає їх до систематичної самостійної позааудиторної роботи, причому, залежно від індивідуальності студента, мотиви можуть бути як позитивні (мотиви сатисфакції, досягнення), так і негативні (мотиви уникнення проблем). Часто вони взаємопоєднані.

Великий вплив на навчальну мотивацію студентів має безпосередньо викладач, його педагогічна майстерність та рівень професіоналізму. Вміння зацікавити слухачів, пробудити пізнавальний інтерес до навчання, здатність передати свій досвід та повага до студента роблять процес навчання привабливим, активізують внутрішні мотиваційні чинники. Викладачі нашої кафедри постійно наголошують на практичному застосуванні знань з дисципліни «Акушерство та гінекологія», як в професійній діяльності лікаря, так і в проблемних життєвих ситуаціях. Розповіді про реальні складні акушерські ситуації викликають активізацію емоційної сфери студентів і є одним з прийомів комунікативної атаки, важливим у формуванні початкової мотивації [6]. Наступні

наші дії спрямовані на підтримку зацікавленості у подальшому навчанні, так звана «підтримуюча мотивація», яка включає метод долання перешкод та метод делегування. На цьому етапі студенти курують тематичних жінок під керівництвом викладача, розв'язують ситуаційні задачі, відповідають на тести. Перераховані завдання є складовими підсумкової державної атестації і є ще одним із засобів формування мотивації до навчання. Ця робота вимагає певних інтелектуальних зусиль, викликає зацікавлення і сприяє становленню високого рівня внутрішньої мотивації студента, оскільки дає можливість проявляти творчу самостійність та ініціативу в навчанні. Цьому також допомагає використання завдань, вирішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності.

У процесі викладання дисципліни важливо встановлювати зі студентами партнерські стосунки, створювати ситуації успіху, котрі можна розглядати як мотив до розвитку і самовдосконалення. Такий підхід особливо актуальний для випускників медичного університету.

Таким чином, результати дослідження визначають необхідність розробки стратегії педагогічного впливу та визначення форм і умов розвитку в студентів мотивації відповідального ставлення до навчання і, як наслідок, – до майбутньої професійної діяльності. Це стає можливим завдяки створенню оптимальних умов для саморозвитку і самоактуалізації студентів, поєднання колективних та індивідуальних форм навчальної діяльності, співвіднесення навчального матеріалу з майбутньою професійною діяльністю студентів, моделювання ситуацій, які вимагають підтримки або ж спонукання до діяльності.

Висновки

1. Формування мотивації у студентів є однією з головних проблем сучасної системи освіти. Використання цілого комплексу методів мотивації при вивченні акушерства сприяє підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх лікарів.

2. Внутрішня мотивація студентів до навчання опосередковано підтримується професіоналізмом викладача, партнерськими стосунками у процесі навчання, можливістю здобути значний практичний досвід та можливістю використовувати інтерактивні форми навчання.

3. Форма викладання змістового модуля повинна відповідати сукупній картині мотиваційних аспектів групи.

Перспективи подальших досліджень полягають у необхідності поглибленої розробки стратегії педагогічного впливу, удосконалення існуючих методик викладання і навчальних планів, що використовуються на випускних курсах медичних університетів, з метою підвищення мотивації та стимулювання навчальної діяльності.

Список літератури

1. Батрин Н. В. Проблема підвищення мотивації студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Н. В. Батрин // Наукові записки. – 2012. – № 4. – С. 158–163. – (Серія «Педагогіка»).
2. Запорожан В. М. Міжнародне науково-освітнє співтовариство як каталізатор реформування / В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, О. В. Чернецька // Мед. освіта. – 2009. – № 2. – С. 34–36.
3. Кочарян О. С. Структура мотивації навчальної діяльності студентів : [навч. посібн.] / О. С. Кочарян, Є. В. Фролова, В. М. Павленко. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2011. – 40 с.
4. Малинаускас Р. К. Мотивация студентов разных периодов обучения / Р. К. Малинаускас // Соц. исследования. – 2005. – № 2. – С. 134-138.
5. Мілерян В. Є. Методичні основи підготовки та проведення практичних занять в медичних вузах : [метод. посібн.]. – К. : Хрещатик, 2004. ? 80 с.
6. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі : [навч. посібн.] / за ред. М. В. Артюшиної, О. М. Котикової, Г. М. Романової. – К. : КНЕУ, 2007. – 528 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка / М. М. Фіцула. – вид. 2-е, випр. і доп. – К. : Академвидав, 2006. – С. 86–87.

МОТИВАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ИЗУЧЕНИЯ АКУШЕРСТВА СТУДЕНТАМИ VI КУРСА ЛЕЧЕБНОГО ФАКУЛЬТЕТА

О.М. Ласыччук (Ивано-Франковск)

В статье рассмотрена проблема формирования положительных мотивационных настроений к изучению акушерства студентами выпускного курса медицинского вуза и проанализированы факторы влияния на мотивационные аспекты учебы. Раскрыт подход к формированию личностного смысла учебно-познавательной деятельности будущих врачей.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: **мотивация к учению, студенты, акушерство.**

MOTIVATIONAL ASPECTS OF OBSTETRICS STUDYING BY STUDENTS OF COURSE VI MEDICAL FACULTY

О.М. Lasytchuk (Ivano-Frankivsk)

In the article is lighted up problem of forming of positive motivational moods by the students of final course medical Institution and are analysed the factors of influence on the motivational aspects of studies. Approach is exposed to forming of personality sense of educational-cognitive activity of future doctors.

KEY WORDS: **motivation to the studies, students, obstetrics.**

Рукопис надійшов до редакції 23.08.2013 р.
Рецензент: к.мед.н., доц. Н.О. Теренда